

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Zrcalo sedanjega volilnega gibanja

Nobenemu nosilcu kandidatne liste ne bo lahko v letošnji predvolilni dobi si izbrati prave ljudi, ki bi bili resnično zrcalo našega političnega življenja; kajti število kandidatov raste iz dneva v dan in je tako veliko, da preti direktno nevarnost poplave.

Za naše politične prilike je to skrajno žalostno dejstvo, ki priča o politični nezrelosti določenih krogov; zares čudno je, da se čuti že vsak človek sposobnega za narodnega poslanca in da si že vsako najmanjše večerno, ožje omizje lasti pravico si izbrati kandidata, ki bo — v slučaju izvolitve — moral plesati in deliti dobrote tako, kakor so si oni — predlagatelji, seveda večinoma odvetniki — želeli in zamislili. Taki primeri se dogajajo v naših mestih in trgih, ki hočejo še pravočasno vrniti svojega kandidata ali bolje rečeno posiliti našo vas s svojim mišljenjem. Nihče izmed njih ne vpraša za mnenje našega kmeta, ki predstavlja pretežno večino (80%) celotnega prebivalstva. Iz dnevnega časopisa vidimo, da se javljajo v zadnjem času k besedi gospoda, ki jim je bila narodnost ali nacionalnost še včeraj deseta briga in ki jim je bil edini program denar in razne kupčije na račun našega kmeta; danes se pa ponosno trkajo na prsa, češ mi smo »nacionalna fronta«. Izgleda, da po njihovem mišljenju vsi drugi izven njihovih vrst, odnosno »fronte« niso nikdar bili narodni, najmanj pa naš kmet. Njihove trditve prihajajo že v smešnost in človek bi se jim moral dodobra nasmejati, če ne bi bili današnji časi tako resni in zahtevali mnogo zrelosti v politični borbi.

Vseeno jih moramo vprašati: Ali ni bil naš kmet že od davnih dni naroden in čuval

svojo slovensko zemljo pred tujci? Da, čuval jo je in očuval do današnjih dni tako, kakor jo imamo. Kmet in agrarni strokovnjak sta ona stebra, ki sta vedno želela in delala za veliko Jugoslavijo in napredek jugoslovanskega naroda. Naš kmet vidi v narodnem edinstvu in državni celini resnično nespremenljivo osnovo, ki jo je treba do konca izgraditi.

Pri letošnjih volitvah o tem in drugih, sorodnih vprašanjih niti ne bomo glasovali; kajti to je že davno rešeno. Zato je zelo čudno, da neki krogi to vprašanje ponovno stavljajo na dnevni red. Zdi se nam, da nimajo drugega programa in ničesar drugega povedati, pa se zato opirajo na stara dejstva, ki so že davno dobila svojo zakonsko potrditev. Popolnoma se strinjamo s časopisjem, ki pravi, da je kmetijstvo temelj našega gospodarstva, da je treba skupno s kmetom in agrarnim strokovnjakom gospodarsko in socialno dvigniti tudi našega delavca in da ni smisel majskih volitev ta, ali naj v Sloveniji vladajo nekdanji »liberalci« ali »klerikalc«, ne moremo pa mimo trditve, da organizacija kmetkega stanu ni politični problem, nego samo strokovni in stanovski.

Če bi gospoda malo bolj — ne samo ob volitvah — poznala našo vas in njene gospodarske in socialne razmere, bi morala priti do spoznanja, da je organizacija kmetkega stanu politični — pa še kako agrarno-politični — problem; kajti brez prave agrarne politike ni prave strokovne in stanovske organizacije. Zato je za nas predvsem važno, kdo pride v narodno skupščino, ki mora že v najbližnji bodočnosti do konca rešiti politična — agrarno-politična — vprašanja in biti zrcalo prave kmetke demokracije.

Dolenjska pozdravlja voditelja dr. Marušiča na zborovanju v Novem mestu

Glavni volilni odbor kandidatne liste preds. vlade g. Jevtiča je sklical za nedeljo 10. marca volilni sestanek zaupnikov krajevnih volilnih odborov novomeškega sreza. Ob pričetku sestanka pa se je zbrala tolikšna množica uglednih predstavnikov iz vsega okraja — bilo jih je okoli 600, da se je moral sestanek pretvoriti v zborovanje in ker je bila Windišerjeva dvorana zdaleka premajhna, se je moralo vršiti na prostem.

Zborovanje je otvoril novomeški župan g. dr. Režek, ki je toplo pozdravil ministra g. dr. Marušiča, ki ga je tudi množica iskreno akklamirala.

Minister g. dr. Marušič se je zahvalil za tako enodušno izraženo zaupanje, ki dokazuje — je dejal — da ste tudi Dolenjci čisto pravilno in točno razumeli ves današnji politični položaj in klic vlade k složnemu in iskrenemu sodelovanju vseh državljanov brez izjeme za gospodarsko in socialno obnovo naše države.

V nadaljnjem govoru je g. minister pojasnil, kako je prišlo do nove vlade in do razpusta parlamenta ter do volitev.

Iz ostalih izjavljanj ministra g. dr. Marušiča smo si zabeležili tele značilnejše odlomke:

Novih, iskrenih, sposobnih ljudi!

»Prišli smo do spoznanja, da povečini ljudi, ki so zrasi v stari politični mentaliteti, ki so ves svoj vek preživeli v starih političnih strankah, da ti ljudje niso za sedanje politične razmere in za reševanje gospodarsko-političnih vprašanj najbolj sposobni. Oni so preveč vezani na staro strankarsko opredelitev. Treba je zato novih ljudi, novih svežih sil, iskrenih, poštenih in sposobnih ljudi, katerih politična zgodovina ni tako globoko vezana z eno ali drugo razpuščenno stranko!«

Vlada na delu

Po poročilu o delu vlade, katere znani veliki ukrepi so po večini le začasni in le most do novih sistematičnih ukrepov trajnega značaja, je g. minister poudaril:

»Težavne gospodarske razmere in občna kriza je močno zajeja tudi našo državo. Res je, da druge države niso mnogo na boljšem v tem pogledu, res pa je tudi to, da so one že pričele s korenitim zdravljenjem, mi pa tega nismo do zadnjih dni pričeli. Nastopil je zadnji čas, da po vseh političnih deklaracijah pričnemo složno gospodarsko delati! (Živo odobravanje!) Zato je bilo več kot potrebno, da je nova vlada predsednika vlade g. Jevtiča s svežimi močmi pristopila k reševanju gospodarskih vprašanj.«

»Kolikor so rane našega gospodarstva zastarane, toliko bolj previdnega in napornega zdravljenja potrebujejo. Zato nam narekuje nujna potreba, naj prinesejo te volitve v skupščino takih ljudi, ki bodo kos svoji nalogi!«

Čista politika, na moralni podlagi!

»Jaz sem bil eden od onih, ki so mi rekli, da sem naiven politik. Zakaj? Zato, ker sem vedno trdil, da je mogoča in da bo končno tudi zmagala politika brez laži, brez prevar in intrig, ker to ne morejo biti sredstva zdrave politike. Te metode prejšnjih strank se morajo odpraviti iz našega javnega življenja. Naj ne bo več dovoljeno, da bi kdorkoli izrabljaj svoj položaj, bodisi v korist kake politične klike bodisi v svoje osebne namene! (Viharno odobravanje!) Mi v sedanji vladi smatramo, da je narodu treba povedati resnico. Laž in olepševanje resnice se ne moreta trajno vzdržati na površju. Tudi prevelikih obljub ne dajemo. Uspeh — to poudarjam — naporov vlade za izboljšanje današnjih težkih razmer je odvisen pred vsem od vas samih, ker le ob sodelovanju vas vseh, ob vašem sodelovanju bo vlada mogla doseči uspehov, ki jih od nje pričakujete.«

Složno sodelovanje vseh zdravih sil

»Prihajam k vam kot glasnik narodnega spoznanja, kot glasnik novega gospodarskega udejstvovanja, ki naj združi k delu vse delavoljne in poštene ljudi, tudi one, ki so morda doslej iz tega ali onega razloga stali ob strani. Zato je potrebno, da pri volitvah 5. maja vsi jasno in odločno dokažete, da ste za tako novo gospodarsko politiko!« (Viharno odobravanje!)

Nato so govorili še g. dr. Režek in g. Štrumbelj. Ker pa so se začela imenovati razna imena kandidatov, je minister g. dr. Marušič pojasnil,

da je imel le namen na tem sestanku orisati program vlade, da bodo volilci vedeli za kaj bo šlo pri teh volitvah, podčrtal pa je v splošno zadovoljstvo in ob živahnem odobravanju, da bo dopuščenih v vsakem srezu po več kandidatur, da bo tako volilcem dana možnost izbire in da bo dana čim večja možnost svobodnega izraza narodne volje. (Burne ovacije g. dr. Marušiču!)

S tem se je zborovanje zaključilo, nakar je minister g. dr. Marušič sprejemal deputacije, od katerih sta bili z g. ministrom dalj časa v razgovoru deputacija Novomeškega pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet in deputacija občine Valta vas.

Volilno gibanje

Doslej se prava volilna borba še ni razvila, ker še niso končno javno postavljene kandidatne liste, pač pa se vrše številna posvetovanja političnih organizacij, ki določajo kandidate za svoje okraje, katere nameravajo predložiti nosilec tistih list, za katere so se odločili. Na ta način se število kandidatov precej množi, pastir pa ulegne to število prav znatno že pri odločitvi nosilcev, koga bodo sprejeli na svoje liste in koga ne.

Koliko bo kandidatnih list?

Doslej omenjajo sledeče kandidatne liste:

1. Listo predsednika vlade g. Jevtića.
2. Listo »Jug. nar. stranke«.
3. Listo skupine »Zborac«.
4. Socialistično listo.
5. Listo »zagrebške skupine« in
6. listo ministra Bože Maksimovića.

Ni pa še gotovo, katere liste bodo tudi v resnici predložene in potrjene.

Kandidature JNS v Dravski banovini

O teh poročila »sobotno jutro« sledeče:

»V Dravski banovini so organizacije JNS že postavile svoje kandidate... ter jih predložile nosilec liste g. Jevtiću. S tem so izvršile svojo politično dolžnost. Kdo od predloženih kandidatov (JNS, op. ur.) bo sprejet na Jevtićevo listo, to je seveda odvisno od končne odločitve nosilca samega.«

Volilno gibanje socialistov

Po časopisnih poročilih so se socialisti dogovorili, da bo nosilec njihove kandidatne liste dr. Topalović iz Beograda. Sestavili so tudi že glavni volilni odbor, v katerem se nahaja med drugimi tudi g. Eržen Viktor, časnikar v Mariboru. — V naši banovini bodo postavili socialisti toliko kandidatov, kolikor je volilnih okrajev. Kandidatov doslej še niso postavili, ker bodo o kandidaturah odločali na posebni konferenci, ki bo v nedeljo 17. t. m.

Dr. Hodžera v Ljubljani

Pretekli četrtek se je pripeljal v Ljubljano nosilec liste »Jugoslovanske narodne stranke« g. Hodžera. V hotelu Štrukelj so se sestali zastopniki njegovih pristašev, katerim je dr. Hodžera pojasnjeval položaj. V svojem govoru je dr. Hodžera napovedal, da bo njegova stranka tudi v naši banovini postavila v vsakem okraju le po enega kandidata.

Kandidati za Kočevski okraj

V nedeljo se je sestal v Kočevju volilni odbor za srez Kočevje, ki se ga je udeležilo lepo število zaupnikov. Razpravo je vodil kočevski župan g. Lovšin.

Po razpravi, v kateri je g. minister Pucelj izjavil, da ne kandidira več, so bili določeni

sledeči gospodje kot kandidati: odvetnik dr. Ivan Sajovic (Kočevje), Ivan Arko (Ribnica), dr. Ivan Lovrenčič (Ljubljana) in Fran Hočevcar (Struge).

Sestanek v Novem mestu

V nedeljo je bilo zborovanje v Novem mestu, ki se ga je udeležilo okrog 600 ljudi. Poročal je g. minister dr. Marušič. O kandidatih niso sklepali. Doslej so prijaviili svoje kandidate za ta okraj gg. dr. Režek, Kline in Bulc. Predlagana pa je bila tudi kandidatura učitelja g. Karla Šterbenka. O poteku zborovanja, ki je lepo in zadovoljivo uspelo, kakor tudi govor ministra dr. Marušiča poročamo na drugem mestu.

Ljubljanska okolica

V nedeljo se je javila pri ministru dr. Marušiču deputacija, ki sta jo vodila gg. Pipan in Koman s prošnjo, naj bi g. minister prevzel kandidaturu za ljubljansko okolico. G. minister se še ni odločil.

Kandidatura v Ljutomersko-radgonskem okraju

V četrtek 7. marca se je vršilo v Ljutomeru zborovanje za določitev kandidatov za naš okraj. Kot kandidati so bili prijavljeni gg. Kuharič, Ljutomerski župan, Martin Špindler, pomočnik fin. ravnatelja v pokoju, Avgust Lukačič, postajenačelnik v Mariboru in župan g. Skuhale Fran iz Križevcev. Pri glasovanju se je večina odločila za g. Skuhalo; g. Lukačič je vstal s 46 glasovi v manjšini, ostala dva pa sta ostala brez glasov. Predlagali so, da se prijavi predsedniku vlade gg. Skuhala in Lukačič kot kandidata, bilo pa je tudi sklenjeno, naj bi bil postavljen v našem okraju le en sam kandidat, kar je potrebno z ozirom na bližnjo mejo. Kot namestnik g. Skuhale je bil izbran soglasno dosedanji poslanec g. Zemljič, kot namestnik g. Lukačiča pa župan v Strigovi g. Kovač.

Dravograd

Na nedeljskem volilnem zborovanju v Dravogradu so določili kot kandidata šolskega upravitelja g. Karla Doberška, ker se je dosedanji poslanec g. Pahernik odpovedal kandidaturi.

Pluj

Poleg kandidate g. Petovarja so prijaviili svoje kandidate še gg. Sagadin, bivši minister Vesenjaki in Fran Šolar.

Radovljica

V ponedeljek se je vršilo zborovanje za določitev sreskih kandidatov za narodno skupščino, na katerem so bili predlagani sledeči gospodje kot kandidati: Ažman Ivan, Jan Jakob (namestnik), Ivan Mohorič in Lavtizar (namestnik). Ni izključeno, da se bo pojavila še kakšna druga kandidatura.

Ne pravica — ampak dolžnost!

Po zakonu ima vsak državljan, ki izpolni določene pogoje, volilno pravico.

To se pravi: vsak lahko voli, če hoče; ne sili pa zakon nikogar, da bi moral iti na volišče in voliti. Voli po zakonu lahko vsak le tedaj, če sam hoče.

Položaj, kakor smo ga opisali, je takozvani »pravni položaj«. Cisto nekaj drugega pa je moralni položaj, v kakršnem se nahaja vsak volilni upravičenec ob volitvah.

V kmetiskem življenju je tudi tako, da ima vsak gospodar »pravico«, da svoj dom vzdržuje in da skrbi za svojo družino. Če noče te pravice izvrševati, svojo domačijo tudi lahko proda — ali pa mu jo prodajo drugi, če je len in slab gospodar. Toda ljudje ne sodijo vrednosti človeka samo po napisani »pravici« in po paragrafi, ampak pravijo, da človek (kmet), ki se svoje »pravice« ne poslužuje in pusti svoj dom propadati, ni veliko vreden! V tem oziru ima ljudsko mnenje popolnoma prav! Ljudje sodijo namreč ne le po »paragrafi«, ampak tudi po morali, ki nam ne daje samo »pravice«, ampak nam nalaga tudi dolžnost! In ljudje pravijo potemtakem čisto pravilno, da ima vsak gospodar moralno dolžnost, da skrbi za svoj dom in za svojo rodbino!

Tako je tudi v državi. »Država« ni nič drugega kakor naš skupni dom. Za blagor tega doma pa nimamo le pravice skrbeti, ampak imamo tudi dolžnost zanj skrbeti! Svojo skrb za blagor skupnega našega doma pa izražamo na najbolj viden način pri volitvah: takrat nam je dano, da prevzemamo sami odgovornost za bodoče gospodarstvo v državi. Zato pa ni udeležba pri volitvah samo naša »pravica«, ki jo lahko izvršujemo ali pa tudi ne, ampak nas veže moralna dolžnost, da s svojo udeležbo povemo, kakšno naj bo državno gospodarstvo za bližnjo bodočnost!

Ne nasedajte torej lepim, a varljivim besedam tistih ljudi, ki vam priporočajo vzdržnost od volitev. To so krivi preroki! Lenuha, ki hoče od kmetkega doma samo brezskrbno živeti, delati pa pušča druge — takega lenuha kmetki gospodarji od hiše poženejo!

★

Javno glasovanje in kmetje

Od različnih strani dobivamo poročila, da poskušajo nezadovoljneži odvrčati ljudi od udeležbe pri volitvah s tem, da zabavljajo na javne volitve kolikor morejo. Če bi bile volitve tajne — tako pravijo — bi še bilo; ker so pa javne, so brez pomena itd.

Kaj je na tem?

Mi priznamo radi in brez pridržka, da bi bile tudi nam tajne volitve bolj všeč kakor javne. Toda za nas kmete to vprašanje ni tako važno. Kmetje smo sicer reveži in se ne valjamo v milijonih, zato pa smo neodvisni in ker smo neodvisni gospodarji svoje zemlje, lahko volimo javno ali pa tajno: mi bomo volili kot meje po svojem prepričanju.

Za ljudi pa, ki so od javne uprave odvisni (uradniki itd.) pa priznamo, da so javne volitve bolj kočljive, hude so pa samo takrat, če je na krmilu brezobzirna vlada. Tega pa o naši sedanji vladi ne moremo trditi, kajti če bi vlada hotela izvajati kak pritisk, bi ga lahko izvajala že s tem, da bi to ali ono kandidatno listo na kratko prepovedala. To se pa doslej ni zgodilo in se tudi ne bo. Minister za notranje zadeve je nedavno odločno izjavil, da bo dopuščena vsaka kandidatna lista, če le izpolni vse pogoje, ki jih določa postava.

Ali je to „demagoška agitacija“?

V svojem poročilu o volilnem gibanju piše ljubljansko »Jutro« med drugim tudi tole:

»Po deželi se zopet pojavlja tendenca, da naj kmetijski volilci pred vsem insistirajo (= vztrajajo) na postavitvi »čistih« kmetijskih kandidatov, češ: do sedaj so se kot kmetijski poslanci prav radi ponašali možje, ki niso pravi kmeti, temveč gostilničarji ali pa celo dohtarji. Ti pojavi so posledica demagoških agitacij, ki se po nekih srezih pojavljajo.«

Tako »Jutro«.

Miselnost, ki jo razvija »Jutro« v svojem poročilu, nam ni nova in nas tudi nič ne preseneča in prav nič se ne sramujemo priznati, da smo tudi mi v znatni meri »krivci« te »demagoške agitacije«.

Mi smo že dostikrat povedali javno in odkrito, da šolancev ali »intelligence« ne smatramo za nikak »privilegirani« stan. Tega namreč, kar imenujemo pri človeku »intelligence«, torej preudarnost, razsodnost ali »pamet« — tega ne daje človeku nobena šola, tudi najvišja ne, pač pa daje »intelligence« ljudem narava! Kogar narava ni obdarovala s pametjo, ta je tudi v šoli ne bo dobil, ker bo v šoli — padel!

Na drugi strani je pa zopet res, da se je med »šolanci« — pa ne samo pri nas — silno razvilo in razmahnilo (popolnoma napačno in krivo!) mišljenje, da je šola nekak vir »intelligence« in da so samo šolska spričevala in diplome do-

kaz neke »višje pameti«! Kaj pa pove spričevalo ali diploma? Ta pove samo to, da se je nekdo te ali one stroke (ali vede) učil in da se je tudi nekaj te vede naučil, drugega pa taka diploma ne pove prav nič! O kaki »pameti« v diplomah ni niti govora!

Primeri: Zdravnik, ki ima diplomu, zna pač svoje medicinske stvari; pravnik zna in pozna paragrafe; inženjer zna graditi ceste ali stroje itd. — toda o tem: kje naj se gradi kakšna cesta in za koliko, ali pa, koliko vojaštva naj vzdržujemo — o vseh teh stvareh pa niso zgoraj omenjeni »šolanci« prav nič bolj poučeni, kakor je poučen razsoden in preudaren kmet!

Zato bodo morali »šolanci« s tisto svojo od njih samih izhajajočo trditvijo, da je »intelligence« nekaka »voditeljica« naroda (kdo jo je pa poklical ali izvolil?) prej ali slej temeljito pomesti! Kolikor prej, toliko bolje!

Če torej kmetije nastopajo za to, naj jih zastopa v javnih korporacijah pameten in preudaren kmet, ki je pošten in dober gospodar — imajo popolnoma prav! Ta zahteva in to prizadevanje kmetov ni nobena »demagoška agitacija«, ampak je opravičena zahteva kmetškega razuma in globoke želje vseh zavednih kmetov po popolni osvoboditvi izpod vsakega jerebstva: tudi izpod jerebstva »šolancev«, posebno tistih in takih, ki so na svoje kmetško pokolenje že zdavnaj — pozabili!

Nedolžne žrtve Gorjancev

Dne 4. marca 1925. ob 12. uri je prijavil na tuk. žandarmerijski stanici Biček Tomaž iz Gaberje obč. Brusnice, da je neka žena iz Dolže prinesla zjutraj Rajku Jožefu v Gaberje št. 93. dva otroka, ki sta bila že mrtva. Ko ju je Rajkova žena spravila v hišo, je omenjena žena odšla rekoč, da gre po ljudi, ki bodo spravili otroke domov, ki se pa do 12. ure še ni vrnila.

Na kraj se je takoj podala tuk. žand. patrulja, ki je ugotovila sledeče:

Okrog pol sedmih zjutraj je prinesla ozir. privlekla Avsec Antonija, žena Avsec Matije iz Dolže št. 51, občina Šmihel-Stopiče, stara okrog 35 let, roj. v Bevkah, obč. Sošice, srez Jastrebarski, dve mrtvi deklici, t. j. svoje hčerke, 5 letno Marijo in 7 letno Reziko, ki sta bili vsi blatni in krvavi ter brez vsakih znakov življenja.

Orožniki so nato odšli v Dolž, ter ugotovili sledeče:

Dne 3. marca t. l. popoldne sta se Avsec Antonija in Ana iz Dolže 51 dokaj skregali, narkar je okrog 16.30 ure Avsec Antonija vzela svoja dva otroka in šla z njima proti Gorjancem rekoč, da gre na Hrvaško k svoji materi. Ko je prišla v gozd, je v noči, ki se je med tem naredila, zgrešila pot in zašla v gozd, iz katerega ni mogla več najti prave poti, ter je tako tavalala z otroci v mrazu in snegu celo noč po gozdu. Ko sta otroka obnemogla, ju je mati vsa premražena in sestradena nosila, dokler ji nista oba umrla. Vsa zmrzla in brez vsakih znakov življenja ju je šele zjutraj prinesla, oziroma privlekla do Rajkove koče.

Kakor je izpovedal Avsec Jože iz Dolže št. 10, je prišla včeraj okrog pol 11. ure k njemu Avsec Antonija in prosila njega in njegovega sina, da bi šla nekam na drugo stran Gorjancev po njene otroke. Govorila pa je tako zmešano, da je nista mogla popolnoma razumeti.

Žrtvi imata noge vse spraskane, iz česar se da sklepati, da ju je mati po gozdu vlačila. Rezika ima tudi po obrazu več prask, zato je sumljivo, če sta umrli naravne smrti. Trupli sta prenešeni iz Rajkove hiše v mrtvašnico v Gaberje, kjer bosta najbrže raztelesen.

Sum je takoj padel na mater, ker bi mogla vedeti, da se ni na noč podajati preko Gorjancev z otrokoma, posebno še, ker sta bila brez

vsakega obuvala in brez tople obleke. Kakor izpovedujejo sosedi, je ona jako lena in ne normalna, kakor tudi njen mož, kateri je šel že v soboto z doma, ter se potika okrog in prosjači.

Ker je vse skupaj jako sumljivo, da je mogoče mati zakrivila smrt namenoma, je bila omenjena Avsec Antonija aretirana in prepeljana v zapor okrožnega sodišča v Novem mestu.

Tudi je videl včeraj Rakuše Jože iz Gaberje št. 104 na Gorjancih »na križih« sledove, kjer je mati vlačila otroke, ter tudi trdi, da je dobro videl v snegu, kako je mati hodila in kako sta se otroka vlekla po fleh.

Za železnico Št. Janž—Sevnica

V Sevnici se je vršilo v nedeljo, dne 10. t. m. veliko zborovanje za zgradbo že davno uzakonjene železniške proge Št. Janž—Sevnica.

Zborovanja, ki se je pričelo ob 11. uri popoldne, se je udeležilo več tisoč ljudi iz bližnje in daljne okolice, čeprav vreme ni bilo ugodno.

Zborovanje je otvoril sevnikiški župan g. Trupej, za njim pa sta govorila o pomenu te železnice predsednik ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Jelačin in podpredsednik zagrebške trgovske zbornice g. Jakil. O težavah, na katere je naletela izvršitev te proge, pa je govoril g. inž. Zupančič.

Nato je prebral inž. g. Šuklje sledečo

resolucijo:

»Kraljevska vlada se opozarja na neodložljivo potrebo nujne zgraditve proge Št. Janž—Sevnica, ki bo vezala glavno progo Zagreb—Zidani most z dolenskim železnicami. Ta proga ni samo največjega pomena za ves štajerski in dolenski del Dravske banovine in za sosednjo Savsko banovino, marveč je tudi izredne važnosti za nadaljnji razvoj prometa k Jadranskemu morju.

Zahteva po nujni zgraditvi železniške proge Št. Janža—Sevnica je tembolj utemeljena, ker je bila ta proga uzakonjena že leta 1922 in vnovič predvidena v državnem budžetu 1927-28. Za to progo so izdelani vsi podrobni načrti ter se

lahko takoj vrši oферtalna licitacija. Po izjavi kraljevske vlade so sedaj v programu velikih javnih del finančna sredstva tudi za to progo zagotovljena.

Spričo priprav za volitve v Narodno skupščino se polasča prebivalstva bojazen, da ne bi njegove žive nade po končani volilni borbi zapadle. Tem nujnejše je, da se gradbena dela takoj oddajo in da se z gradnjo faktično prične že meseca aprila 1935. V takem dejstvu bo prebivalstvo videlo dragoceno garancijo za rešitev iz neznosne bede, v kateri propada zaradi dolgotrajne ekonomske depresije.

V tem duhu ponovno prosimo in pozivljamo kraljevsko vlado, da z vso pospešbo ukrene vse potrebno, da se more nemudoma pričeti z gradnjo železniške proge Št. Janž—Sevnica.

Zlatomašnik preč. g. Ivan Vrhovnik umrl

V petek 8. marca zvečer je umrl v Ljubljani eden najzaslužnejših naših narodnih mož in kulturnih delavcev preč. g. Ivan Vrhovnik, upokojeni župnik trnovske fare v Ljubljani.

Ivan Vrhovnik je bil rojen 24. junija leta 1854. v Ljubljani kot sin cerkovnika šentpeterske fare. Po končani gimnaziji, kjer je že zgo-

daj kazal veliko zanimanje za zgodovino, je vstopil v bogoslovnico, odkoder je po novi maši odšel kaplanovat v Soro (na Gorenjsko), od tam je prišel v Naklo, dokler ni prišel za župnika v Št. Gotard. L. 1891. pa je dobil trnovsko župnijo v Ljubljani, kjer je ostal do svoje smrti.

Z Ivanom Vrhovnikom je legel v grob vzoren duhovnik, ki ni nikdar zlorabljal svojega vzvišenega poklica, a tudi vzoren narodnjak. Z njegovim imenom je najtesneje zvezana ustanovitev naše velike narodno-obrambne »Družbe sv. Cirila in Metodaja«, ki je ohranila našemu narodu na tisoče sinov, da niso utonili v tujem morju. Ivan Vrhovnik je bil dolga desetletja predsednik te družbe, za katero je žrtvoval skoraj ves svoj prosti čas.

Najpomembnejše pa je delo Ivana Vrhovnika na znanstvenem polju, kjer se je izkazal kot naš najboljši zgodovinar. Posebno ga je zanimala zgodovina Ljubljane. Raziskoval je vse arhive z največjo marljivostjo in objavil je nebroj člankov v raznih časopisih o ljubljanski preteklosti. Njegov najodličnejši spis »Trnovska župnija« prča o neumorni marljivosti in o globokem znanju pokojnikov.

Ivan Vrhovnik pa je bil kljub vsem svojim odlikam in vrlinam vse življenje skromen in tih mož, ki nikdar ni iskal sebe in svojih osebnih koristi, ampak je vse svoje življenje posvetil Bogu in narodu.

O njegovi priljubljenosti ne samo med njegovimi farani, ampak med vsem narodom, je dal sijajen dokaz njegov veličastni pogreb v nedeljo, ki se ga je udeležilo nad 20.000 ljudi.

Kmetska mladina

O energiji

Znanost uči, da je vsem pojavom v vesolju vzrok energija. Dve vrsti energije sta: latentna ali skrita, pritažena in kinetična ali gibalna. Kamen, ki leži na vrhu klanca, ima latentno energijo; čim pa se začne valiti nizdol, se je ta spremenila v kinetično. Torej besedi latentna in kinetična ne označujeta razlike v bistvu energije, marveč samo razliko stanja iste, t. j. povesta nam, je li energija v mirovanju ali v gibanju.

Tudi človek je kot oni kamen, shramba energije. Ker življenje je prav za prav energija. Kjer ni energije, tam ni življenja. Le v tem je razlika, da so v življenju vedno na delu določne funkcije organizma in je potemtakem kinetična energija očitna.

Razen kinetične se pa v človeku skriva velika množina latentne energije. Ta privre na dan le pod vplivom močnih duševnih pretresov in se spremeni v večji ali manjši meri, kakršen je pač vzrok, v kinetično. Če bi vsa energija, ki drema v nas, prešla v gibalno obliko, bi mi postali orjaki, heroji.

Latentna energija skoro nima meje. Nobena veda še ni odkrila globokih slojev človeške podzavesti. Še dolgo ne bodo psihologi odkrili tajinstvene kotičke v človeški duši, kjer se skriva še nezaslutena energija.

Vzemimo primer: Nežna in bojazljiva ženska prebledi in zavpije, če opazi miško, omedli, če zagleda kri. Če pa bo ista žena-mati videla v nevarnosti svojega otroka, bo brez pomisleka planila v divjo zver ali pa skočila v ogenj, da bi rešila svoje dete. Odkod naenkrat to junaštvo? V tej ženski je dremala velika količina latentne energije in se je v močni čustveni napetosti spremenila v kinetično.

Rešitev vseh individualnih in družbenih problemov je odvisna v prvi vrsti od tega, če se bo latentna energija spremenila v kinetično. Slab, nedelaven poedinec ali narod je podoben onemu kamnu na bregu, katerega energija »spi«. Vse lepo in veliko v njem dremlje in počasi umira.

Za vse velike ljudi se je reklo, da so bili energični. Za druge pa, ki so imeli morda dobre namere in dobre ideje, pa niso stvarno nič naredili, pa se je reklo, da so »brez energije«. Končno pa te ugotovitve niso povsem pravilne. Pri enih je bila energija kinetična, pri drugih latentna, to je vse.

Če si hočemo pomagati, če hočemo postati delavni, močni, če si hočemo priboriti dostojnejše življenje, si moramo ustvarjati potrebno borbeno razpoloženje, vzpodbosti voljo, da se bo prirojena uspavana energija preoblikovala v stanje gibanja, delovanja. Našim pradedom je nečloveško izkoriščanje in sramotno poniževanje s strani fevdalne gospode zbudilo zavest, razburkalo kri, da so se namah iz potrpežljivih Jobov spremenili v ranjene leve. Ko je trpljenje doseglo vrhunec, se je sprožila vzmet; jeza in upornost, ki jih prej ni nihče srečal v teh poblečnih in ponižanih ovčicah, sta mahoma privreli in tako silo na dan, da se jih je ustrašila mnogoštevilnejša in do zob oborožena gospoda.

Tudi to, kar doživljamo danes, zadostuje, da se je v nas zbudila borbenost, želja po preureditvi stanja, zahteva po enakopravnosti. Bog nas je vse ustvaril po svoji podobi. Zato hočemo vsi enako delati in enako uživati sadove svojega dela.

Naša društva so si nadela nalogo, da zbude dremajoče, v trpljenju otopele, boječe duše in spravijo v delovanje vse notranje sile. Stotine naših pokretašev so že pokazale in bodo še pokazale, koliko zdravih moči premore kmetski človek.

Dekliški tečaj v Ljubljani

Prosvetno-organizatorični tečaj za dekleta, ki bi se imel vršiti od 8. do 16. marca t. l. smo zaradi nastalih zaprek preložili za nedoločen čas. Po vsej verjetnosti se bo vršil od 26. marca do 2. aprila t. l. Pogoje smo navedli v okrožnici, katero so prejela vsa naša društva. Prijave naj se nam pošljejo takoj, v kolikor jih še niste oddali. O pričetku tečaja in o sprejemu bomo vse pravočasno obvestili. Prednost bodo imele dekleta iz novih društev, nekaj deklet se bo pa sprejelo iz krajev, kjer žele ustanoviti Društvo kmetskih fantov in deklet.

Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani.

Bloke-Nova vas

Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo v nedeljo, dne 3. t. m. svoj II. redni občni zbor, ki ga je pod vodstvom pevovodje **tov. Koroška** otvoril društveni pevski zbor z izvajanjem himne: »Zeleni prapor«. Poleg številnih udeležencev je bil navzočen tudi **tov. dr. Kraševac** iz Cerknice.

Sedanji predsednik **tov. Ivo Lenarčič** je imel na zbrane primeren nagovor, nakar so sledila poročila o dosedanjem društvnem delu. Sledile so volitve in je bil soglasno izvoljen nov odbor z malimi spremembami v primeri s prejšnjim. Društvo je dobilo novega predsednika **tov. Gornika Franceta** in tajnico **tov. Marico Kotnikovo**.

Društvo je v preteklem letu delovalo zelo uspešno. To se pravi, da ponosno korakamo naprej — proti cilju, ki smo si ga začrtali, ne oziraje se ne na levo, ne na desno — skupno za zelenim praporom, simbolom našega dela in uspeha!

Draga pri Stični

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet je v nedeljo, dne 24. februarja t. l. na Sokolskem odru v Ivančni gorici vprizorilo dramo »Naša kri«. Iskrena hvala gre za to predvsem režiserju **tov. ing. Ludviku Fedranu**. — Poleg drugega imamo za bodoče v načrtu urediti si društveno drevnico in če bomo zmogli, bi si tudi nabavili travniško brano, ki bi jo posojali tukajšnjim okoličanom. — V nedeljo, dne 10. t. m. je društvo imelo redni občni zbor, ki ga je posetil tudi predsednik Zveze **tov. Ivan Kronovšek**, ki nam je v jasnih besedah pokazal pot, po kateri naj hodi kmetska mladina, da se usposobi za borbo za kmetske pravice. Izvoljen je bil večinoma stari odbor s **tov. A. Mehle-tom** kot predsednikom.

Ponikva ob juž. žel.

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo 24. februarja t. l. svoj I. redni občni zbor, ki je bil prav lepo obiskan. **Tov. predsednik Podgoršek** je v lepem nagovoru pozdravil vse navzočne in v nadaljnjem izvajanju razvil smernice našega kmetsko-mladinskega pokreta. Sledila so poročila odbornikov, nakar je sledila volitev novega odbora, ki je z malimi izprehrami ostal isti kakor doslej. K zaključku se je oglasil k besedi **tov. Bole** in je poljudno, stvarno in izčrpno obravnaval pomen naše organizacije.

Skoke na Dravskem polju

Videli smo, kako po celi Sloveniji zmagovito plapolja prapor organizirane kmetske mladine in smo tudi pri nas dne 10. marca na sestanku ustanovili pripravljalni odbor Društva

kmetskih fantov in deklet po dobrohotnih navodilih **Dr. Igorja Rosine** iz Maribora. Hvaležni smo ustanovitelju **tov. Klonbergerju Ljubotu** za njegovo požrtvovalnost in pričakujemo od njega, **tov. predsednika Kaca Franca** in drugih tovarišev odbornikov in članov, da bodo novo društvo uspešno vodili v borbi za boljšo kmetsko usodo.

Draž vas

Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo 10. t. m. svoj prvi redni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev povzemamo, da je društvo imelo v kratkem času svojega obstoja že tri prireditve in se udeležilo dveh prosvetno-organizatoričnih tečajev.

Št. Janž na Dravskem polju

V nedeljo, dne 24. februarja se je vršil ustanovni sestanek Društva kmetskih fantov in deklet. Tudi pri nas se kmetska mladina zaveda, da je le pod okriljem Društva kmetskih fantov in deklet možna prava kmetska vzgoja in da je to šola za kmetske fante in dekleta, da se v njej usposobijo za borbo do boljše kmetske bodočnosti. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil izvoljen **tov. Ekart Alojz**.

Češnjica v Bohinju

Tudi mi se javljamo svetu, da delujemo v kmetsko-mladinskem društvu, katero je še mlado in ima polno bojov za svoj obstanek. Toda tovariši idealisti: **Sodja, Arh** in **Stare** imajo organizacijo za tako važno in koristno, da so poslali iz svoje srede **tov. Arha** na prosvetno-organizatorični tečaj v Ljubljano, da nam prinese novih smernic v društveno življenje. Z neomajno voljo gremo za zelenim praporom, da pridemo do cilja svobode.

Birčna vas pri Novem mestu

Na drugem rednem občnem zboru Društva kmetskih fantov in deklet, ki se je vršil dne 3. marca, so bili izvoljeni za predsednika **tov. Frane Golob**, za tajnico **tov. Poljak Marija** in za blagajnika **tov. Hrovatič Franc**. — Občnemu zboru so prisostvovali delegati Pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet iz Novega mesta **tov. Štrbenk** in ravnatelj **Mervič**.

Iška vas

Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo svoj 4. redni občni zbor v nedeljo, dne 3. marca. Za predsednika je bil izvoljen **tov. Janez Mazi**, za podpredsednico **tov. Alojzija Vingrea**, za tajnika **tov. Franc Podržaj** in za blagajnika **tov. Jakob Zupec**. Po razgovoru o dosedanjem smo napravili načrt za bodoče društveno delo.

Zapotok

V nedeljo, dne 17. februarja t. l. smo imeli redni občni zbor Društva kmetskih fantov in deklet. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem sledeči odbor: **tov. Kikelj Jernej** — predsednik, **tov. Jakič Anton** — podpredsednik, **tov. Podržaj Vid** — tajnik in **tov. Hribar Josip** — blagajnik.

Studenice pri Poljčanah

Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet je končalo predpustno dobo z igro »Tiho-tapee«, ki je prav lepo uspela in smo pri igratih ugotovili lep napredek. Po igri smo imeli ob zvokih društvenega tamburaškega zбора prav prijeten družabni večer.

Zaplana

V nedeljo, dne 17. februarja je Društvo kmetskih fantov in deklet, Log-Zaplana priredilo na 12 km dolgi progi smučarsko tekmo. Prvi je prišel na cilj **tov. Karel Troha**. — V nedeljo, dne 3. t. m. smo igrali v okviru Društva kmetskih fantov in deklet burki: »Maks in njegova nevesta« in »Izposojena soproga«. Obe igri sta bili igrani prav dobro.

Novice

*

Nj. Vel. kralj Peter II. — boter desetemu sinu, Skladiščniku Francu Kukavici v Dev. Mariji v Polju se je rodil pretekli teden deseti sin, ki mu je botroval pri krstu Nj. Vel. kralj Peter II. Pri krstu je zastopal kralja kapetan gosp. Ulepič, ki je izročil očetu lep kraljev dar za novorojenčka.

Časopisje v Sloveniji. Lani je izhajalo v slovensščini 9 dnevnikov, 33 tednikov in 147 mesečnikov.

Nov grob. V Vrpoljah pri Komendi je umrl daleč na okoli znani veleposestnik in vzoren živinorejec Janez Pfajfar. Naj mu bo lahka domača gruda. Prizadeti družini naše iskreno sožalje.

Bogat berač je bil 66letni Mihajlo Korniš iz Baškega Gradišta. Mož je te dni umrl in zapustil 250.000 dinarjev.

Zaradi poneyerbe 190.000 dinarjev je bil obsojen v Zagrebu hišnik dranske zavarovalne družbe Nikola Marold na 6 mesecev strogega zapora. Mož je zapravil ves denar v družbi veselih žensk.

Predrzen tat se je splazil preteklo soboto na Krki v župnišče, ko je odšel župnik na sprehod, in odnesel nekaj nad 7000 Din in več blaga. Kuharica, ki je delala na vrtu, je pa tatu opazila in začela kričati na pomoč. Kmetje so tatu takoj začeli zasledovati in so ga tudi prijeli in dobro zvezanega izročili orožnikom.

V potoku je utonila 24letna posestnikova hči Marija Bezjak iz Male Nedelje. Preteklo nedeljo je šla obiskat svoje sorodnike v Sodince. Ko pa se je zvečer vračala domov, je morala preko potoka Sejance, a v temi ji je v vodi izpodrsnilo in je utonila.

Povodenj pri Požarevcu. V požarevskem srezu stoji pod vodo 16.000 hektarjev zemlje in nad 1000 hiš in drugih poslopij.

Surov napad. Na pustni torek zvečer so napadli trije fantje 22letnega delavca Antona Medveda iz Šikol pri Mariboru s koli in noži in ga poškodovali tako, da je moral v bolnišnico.

Požar na pustni torek. Vas Ostrog pri Št. Jerneju bi bila na pustni torek kmalu postala žrtev velikega požara. Gasilci iz vse okolice so pa prihiteli naglo na pomoč, tako da je pogorelo le nekaj gospodarskih poslopij.

Divjaški napad na cesti. Te dni se je upokojenec Jakob Avsenk selil iz Ševnice v Škocjan. Na potu so se ustavili v neki gostilni na Studencu, kjer so popivali tudi 4 fantje. Ti so odšli naprej in počakali na voz. Ko se je ta približal, so napadli voznika, ki je zbežal, konje in voz pa pustil na cesti. Fantalini so se nato lotili g. Avsenka in ga tako tolkli s koli, da je naslednje dni v bolnišnici v Krškem umrl. Orožniki so napadalce že prijeli.

Žalostna pepelnica. Na pepelnico so pokopavali »pustac« v Gorenjem Logu pri Litiji. »Pogrebeci« so prišli tudi do hiše Franceta Strmoljana in zahtevali denar, sicer mu zagrebejo pusta pred hišo. To je Strmoljan ujezilo in prišlo je do pretepa; Strmoljan je moral vsled poškodb v ljubljansko bolnišnico.

17.000 dinarjev je izgubil te dni ugledni posestnik in mesar Ivan Kranjc iz Št. Ilje. Denar je baje izgubil blizu Strihovcev.

Slepar s hranilnimi knjižicami. V Rutini na Hrvatskem so prijeli mladega čevljarja Lojzeta Majheniča, ki je dvema osebama v ljubljanski okolici izvalil dve hranilni knjižici, eno za 13 tisoč Din, drugo pa za 10 tisoč Din pod pretvezo, da bo zidal, a je z denarjem pobegnil. Orožniki so izročili sleparja ljubljanski policiji.

Zaradi »nesrečne ljubezni« si je pognal kroglo tik pod srce 27letni mesarski pomočnik France Mulej iz Gaberja pri Celju. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Za fino perilo
Zlatorog
terpentinovo milo.

Opozorilo naročnikom!

Vse naročnike, ki dolgujejo na naročnini za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem polom, da vsak prizadeli vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo žal primorani nadaljnje pošiljanje »Kmetkega lista« ustavili.

Avtobusi in železnice. Kakor se je dalo pričakovati, so znižane vozne na železnicah precej trdo zadele avtobuse. Iz Novega Sada poročajo, da je tam padel promet z avtobusi za 25 odstotkov.

Zaradi odernštva v 150 primerih je obsodilo zagrebško sodišče »trgovca« Leona Fogliardija na 3 mesece zapora. V razpravi je bilo zaslišanih 150 prič. Kakor smo že poročali, je mož računal za posojila po 100—300 odstotkov!

Na cesti je umrl preteklo sredo 55letni, popolnoma slepi siromak Janez Debevec iz Sel pri Kamniku. Živel je od milodarov. V sredo pa mu je prišlo na cesti slabo, revež se je zgrudil na tla in umrl.

Dopisi

*

Hoče pri Poljčanah

Nedavno so imeli v Slovenskih Konjicah politični sestanek, na katerem so določili kandidata za bodočega nar. poslanca konjiškega sreza g. Rada Jereba, notarja, župana, banskega svetnika in nač. sreskega cestnega odbora iz Slov. Konjic. Da je bil g. Jereb določen na tem sestanku za kandidata, je postalo takoj znano vsem tukajšnjemu prebivalstvu, ki pa je večinoma samo kmetstvo in se kot tako navdušuje za človeka, ki bo izhajal iz kmetke grude našega sreza.

Kakor smo pa od odločujoče strani slišali, je prijavil kandidaturu za naš srez tudi bivši poslanec tov. Gajšek Karel z namestnikom Napotnikom iz Tepanja pri Konjicah.

Tov. Gajšek je prebivalstvu konjiškega sreza dobro poznan, ker mu je tekla zibel v tem srezu in je potemtakem naš rojak. Zrastel je iz našega preprostega kmetkega človeka, z njim trpel in gledal vso njegovo bol. Ker je zrastel iz trpina kmeta, so mu kot takemu vse težnje naših ljudi najbolj znane. Vsi kmetje, obrtniki in delavci se dobro zavedajo, koliko intervencij in prošenj je napravil tov. Gajšek v času, ko je bil poslanec in da je z njimi mnogo pripomogel ne samo poedincem, temveč je dosegel tudi mnogo za dobrobit skupnosti.

Namestnik tov. Gajška tov. Napotnik izhaja iz znane kmetke družine in je velik branitelj kmetkih interesov.

Prebivalstvo našega sreza si želi za poslanca človeka, ki bo dostopen vsem slojem in ki

Dobrodelni mesarji so darovali za prirediteljev mestne občine v korist ljubljanskih revežev 350 kg raznega mesa v vrednosti 4000 Din.

Znižanje vozne na železnicah se v potniškem prometu že prav občutno pozna. Vlaki so mnogo bolj polni kakor so bili prej in zato bodo tudi dohodki železnice brez dvoma višji.

Hripa se nevarno širi tudi v Mariboru in okolici. Bolehajo zlasti odrasli ljudje.

Streli iz zasede so nevarno zadeli 18letnega L. opolda Doberška iz Trnovca pri Pragerskem in Maksa Grmeka iz Peči pri Makolah, ko sta se vračala skozi gozd domov. Oba sta morala iskati pomoči v mariborski bolnišnici.

Pustni pretepi. Pretekli ponedeljek so pripeljali v Ljubljano v bolnišnico precej ranjenecov iz bližnje in daljne ljubljanske okolice, same žrtve pustnih pretepor in — žganja!

Pri železnici ni služb! Ministrstvo za promet javlja, da so vsa po proračunu določena službeništa mesta pri prometnem ministrstvu zasedena in zato naj nihče ne vraga prošelj po nepotrebnem.

Revščina na deželi. 17letna Zofka Mrakova, občinska sirota iz Smartnega pri Litiji, ki jo meče božjast, se je te dni pri padcu na vroč štedilnik močno opekla. Reva, ki bi bila morala takoj v bolnišnico, pa ni mogla spraviti v 10 dneh toliko denarja, da bi se bila mogla odpeljati v Ljubljano.

bo dobro poznan širšim masam. Vse to pričakujemo od tov. Gajška, v katerega imamo vse zaupanje. Pričakujemo, da bo g. ministrski predsednik Jevtić naše opravičene zahteve odobril ter vzel za kandidata ravnokar omenjenega tov. Gajška. Kmet iz sreza Slov. Konjice.

Nevaren požar na Ostrogu

Na pustni večer so imeli na Ostrogu pri Škocjanu na Dolenjskem nemirno noč. Zvečer je namreč začel goreti kozolec posestnice Marije Škrbčeve; ker pa je bila huda sapa, je ogenj kmalu zajel tudi kozolec posestnika Jerneja Crtalica. Oba kozolca sta bila polna seno. Goreče seno pa je veler zanesel še na tretji kozolec, last posestnika Urbančiča.

Gasilci, ki so prihiteli takoj na pomoč od vseh strani, iz Št. Jerneja, iz Škocjana, iz Kostanjevice in od Sv. Križa, so se morali zadovoljiti s tem, da so rešili vsaj hiše. Škoda, ki jo trpe prizadeti posestniki, je prav občutna.

Za gradnjo ceste iz Vranskega v Zadrebško dolino

V nedeljo 3. t. m. se je vršilo v Gornjem gradu zborovanje interesentov za gradnjo ceste iz Vranskega preko Lipe v Zadrebško dolino. Zborovanja so se udeležili tudi zastopniki oblasti.

Akcijska za gradnjo te ceste se je začela že pred 30. leti, a do danes se zadeva še ni premaknila z mrtve točke. Ker pa bosta sedaj država i banovina začeli celo vrsto javnih del, je potrebno, da se tudi za gradnjo te ceste vzbudi zanimanje.

Na zborovanju so izvolili v ta namen poseben akcijski odbor, ki bo ukrenil na odločilnih mestih vse potrebno, da se ta važna zadeva premakne z mrtve točke; posebna depu-

tlačja pa bo odšla k banu dr. Pucu, da mu izroči tožadeno resolucijo in ga naprosi, naj prevzame častno predsedstvo odbora za izgraditev te ceste.

Nova cesta bi imela velik pomen ne samo zaradi skrajšanja raznih prometnih zvez, ampak bi omogočila tudi boljše izkoriščanje velikih gozdov ob njej, ki leže danes takorekoč »mrtve«.

Neverjetna podivjanost

V vasi Trašina pri Vlnji gori je na pustni torek zvečer zaklal 19letni Jakob Janežič brez vsakega pravega povoda 39letnega posestnika Vidica. Morilec je bratranec Vidičeve 36 letne žene...

Janežič je prišel pred hišo okoli 8. ure zvečer še z nekim pajdašem. Tam sta razgrajala in razsajala tako dolgo, da jima je gospodar odprl. V tistem hipu pa se je zaletel Janežič v gospodarja in mu nož zabodel v prsi, da je nesrečni Vidic v 4 urah izkrevavel.

Taka neverjetna podivjanost zasluži pač najstrožjo kazen!

Velik vlom

Pri Sv. Jerneju, v prijazni vasi na Petelinku pri Ločah, ima g. Josip Zajčnik lepo trgovino. V eni zadnjih noči pa se je oglasila v prodajalni tolpa neznanih vlomilcev, ki je odnesla s seboj skoro vso zalogo blaga. Samo manufakturnega blaga so odnesli za 10.000 Din, odnesli so pa tudi mnogo perila in precejšnjo množino jestvin; iz predala pa so pobrali okrog 4 tisoč dinarjev gotovine.

Kozjerejsko društvo za Dravsko banovino. Pred nekaj dnevi so bila potrjena pravila novega društva in v najkrajšem času sledi ustanovni občni zbor prvega kozjerejskega društva za Dravsko banovino s sedežem v Mengšu. Pogrešali smo res strokovne organizacije na polju kozjereje in upamo, da bo novo društvo doprineslo svoj prispevek k izboljšanju gmočnih razmer malega človeka. Namen društva je pred-

vsem strokovno širjenje kozjereje sanske pasme, ki se je izkazala za naše kraje kot najbolj primerna. Posamezna žival daje do 6 l mleka dnevno. Za izboljšanje že obstoječe kozjereje bo društvo nabavljalo novih živali, ki jih bo razdelilo brezplačno med svoje člane s pogojem, da ob letu vrnejo mladiče, ki jih društvo zopet razdeli naprej z istimi pogoji. V ta namen je naročilo društvo že 15 čistokrvnih sanskih koz in kozlov iz Švice s podporo oblasti, ki jih bo razdelilo med člane. Uvedena je tudi že rodovna knjiga, prva te vrste v Jugoslaviji. Vršila se bo tudi mlečna kontrola. Vse rejce koz vabimo k pristopu v društvo. Članarina je samo 36 Din letno, za kar prejema vsak član tudi strokovni list-mesečnik. Vse prijave je poslati na naslov: Kozjerejsko društvo za Dravsko banovino v Mengšu.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi v soboto, dne 16. marca enodnevni sadjarski tečaj o pomlajevanju, precepljevanju in škroplenju sadnega drevja. Tečaj bo teoretičen in praktičen ter se prične ob 8. uri jutraj.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi v ponedeljek, dne 11. marca od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure enodnevni poljedelski tečaj. Na tečaju, ki bo teoretičen in praktičen, se bodo obravnavala vsa za kmeta važna poljedelska dela.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in o trsnicarstvu obče se bo vršil v ponedeljek, dne 18. marca t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Vinarska podružnica v Ljutomeru je dosegla od Generalne direkcije državnih železnic popust 50% normalne vozne cene v povratku posestnikom vinske razstave in sejma v Ljutomeru, ki se vrši dne 12. marca t. l.

Potniki naj na vstopni postaji ali v pisarni društva »Putnik« kupijo celo vozno karto do Ljutomera in železniško legitimacijo obr. K-12. Dovoljenje velja za prihod od 10. do 12., a za povratek od 12. do 14. marca t. l.

Razno

Revolucija v Grčiji

V Grčiji je koncem preteklega tedna izbruhnila čisto nepričakovano revolucija, ki se je v par dneh razvila v pravo državljansko vojno.

Revolucionarno gibanje vodita stari grški državnik Venizelos in njegov somišljenik general Plastiras.

Vlada seveda tudi ne drži rok križem, ampak je sprejela borbo proti upornikom na celi črti.

Tudi o vzrokih upora so mogoče samo domneve. Verjetno je, da gre za nasilno rešitev starega spora med konservativci, ki imajo doslej še vladno v rokah, in pa med pristaši Venizelosa. Konservativci so takrat, ko so prevzeli vladno, iz državne službe odstranili vse svoje nasprotnike, med temi zlasti mnogo oficirjev, ti pa so se v teku let organizirali in začeli sedaj borbo za oblast z orožjem v roki.

Vse kaže torej, da je revolucija na Grškem notranje-političnega značaja; nemogoče pa ni, da je na tistem zapleten v revolucijo tudi kakšen vpliv od zunaj.

Zlato »delajo«

Pred meseci je vzbujala po vsem svetu veliko pozornost tožba, ki jo je dvignil pariški državni tožilec proti Poljaku Dunikowskemu, ki je trdil, da zna »delati« zlato. Obtoženec je bil zaradi tega obtožen sleparije.

Dunikowski pa menda le ni slepar. Zlata pač ne dela iz navadnih kovin, pač pa je našel način, kako se da iz rud, ki vsebujejo zlato, pridobiti po njegovi metodi dosti več zlata kakor pa na sedaj običajni način.

To metodo je preizkusil tudi profesor Bonn po nalogu pariškega sodišča. Iz ene tone rude

Agrarna reforma

A. Splošno

Agrarno vprašanje t. j. vprašanje pravične razdelitve zemlje ni novo. To vprašanje je zanimalo ljudski rod od prvih početkov spoznanja, da je zemlja mati vsega, kar človek potrebuje za svoj obstanek na svetu, enako ga je zanimalo v starem veku, v srednjem in celo v najnovejšem času. Samo reševanje tega vprašanja je bilo različno, kakor je bilo različno pojmovanje, prilike in razvoj naroda v različnih časih.

Ze v prvem času obdelovanja zemlje so se borili posamezniki kakor tudi cela plemena za posest zemlje. Premaganemu nasprotniku se je zemlja odvzela, njega pa zaslužila. Tako so bivši gospodarji postali sužnji na lastni zemlji. To so tudi prvi početki delitve ljudi na dve klasi, na gospodujočo in suženjsko klaso. V poznejšem času je gospodujoča klasa gospodarila in upravljala z državnimi posli, se vojskovala in pridobivala nove zemlje, ljudska masa pa je morala obdelovati zemljo in služiti gospodarju. V srednjem veku so počasi prehajale vse pravice na najmočnejše, kateri so postali vladarji, prevzeli vso oblast v svoje roke in s tem tudi pravico razpolaganja z zemljo, kakor tudi z ljudstvom, katero je to zemljo obdelovalo in od nje živelo, ker je ljudstvo bilo samo privesek zemlje. Ti vladarji so delili zemljo svojim najzvestejšim kot nagrado za različne usluge in tako ustvarjali prva fevdalna posestva. Historija pozna še drugi način nastanka fevdalnih posestev in odnosov. Različni klati-vitezi, v današnjem pojmovanju navadni roparji in razbojniki, so z nasiljem, požigi in poboji uničili svoje sosede, odvzeli jim zemljo in ljudi ter se tudi

z nasiljem vzdržali kot lastniki in gospodarji. Marsikatera visoko čislana plemiška družina se ima zahvaliti za svojo posest, bogastvo in ugled razbojništvu svojih prednikov.

Akoravno so ljudske množice stoletja in stoletja brez odpora prenašale nasilje in ponižno hlapčevale svojim gospodarjem, vendar zaznamuje zgodovina ljudskega rodu že v davnih časih poizkuse osvoboditve izpod tega najslabotnejšega suženjstva. Tako je zgodovina zaznavala punt rimskih kolonov pod vodstvom bratov Grakov, v srednjem veku v naši ožji domovini bumo in krvavo borbo naših prednikov, hrvaško-slovenskih kmetov pod kmečkim kraljem Matija Gubcem itd. Vsi ti poizkusi osvoboditve so bili udušeni z ognjem in mečem v morju kmečke krvi. Prvi vidni uspeh, s katerim so ljudske množice stresle suženjski jarem in se kruto maščevale za tisočletno suženjstvo, vidimo v francoski revoluciji pred stoletjem in pol. Pod geslom enakosti, bratstva in svobode so hru-mele tisočglave množice sužnje na barikade, z nepopisnimi žrtvami prvič v zgodovini zbrisale raz sebe žig suženjstva. Še veliko večja in po svojih žrtvah strašnejša, za to pa tudi po svojih uspehih mogočnejša je bila nedavna revolucija ruskega brata.

V vseh teh poskusih osvoboditve ljudskih množic in ekonomske osvoboditve se vije kakor rdeča nit pogonska sila, to je neotlažljiva želja mase po lastni zemlji. Ta želja, skoraj bi rekli ljudskemu rodu prirojenega pohlepa, je še posebej izbruhnila med ljudskimi množicami po svetovni vojni. Ta veličastni in popolnoma spontani pokret ljudskih množic je črpal svojo moč iz dejstva, da so te množice kmečkega naroda žrtvovale v dolgotrajnih borbah svoja življenja in svoja imetja, ter so pravilno in upravičeno

zahtevale po končani borbi, da se jim obnovi eksistenca in ustvarijo pravičnejši, socialnejši pogoji življenja.

Po zaključku vojne so se vračali kmečki sinovi svojim po večini pustim in uničenim domovom in niso mogli niti pomisliti na to, da bi mogli z delom svojih rok na zapuščenih in tolika leta neobdelanih zemlji, ki v naših južnih krajih niti ni bila njih last, prehraniti svojo družino in še od svojega s krvavimi žulji pridobljenega pridelka oddajati gospodarju zemlje večji del. V naših severnih krajih pa, kjer je kmet bil na videz svoboden gospodar svoje zemlje, v kolikor jo je sploh imel, je moral po vojni gledati golo in boso, bolno in lačno svojo družino, katero ni mogel ob največjem delu in naporu niti prehraniti s pridelki svoje lastne zemlje, dočim je največji in najdonosnejši del zemlje bil v rokah veleposestnika, fevdalca, večinoma tujca po državljanstvu in jeziku.

Ni torej čudno, da je narod energično zahteval zemljo za sebe in bi bilo popolnoma zmotno pripisovati uvedbo in izvedbo agrarne reforme v naši državi, kakor tudi v vseh državah, ki so nastale na razvalinah Avstro-Ogrske in Turške, zgolj novim idejam in vplivom ruske revolucije, ker je uvedba in izvedba agrarne reforme samo pravičen in edino logičen paralelen pojav ekonomske osvoboditve naroda, ki je po tolikih stoletjih in po tako krvavih borbah dosegel svojo politično osvoboditev. Ruska revolucija je mogoče nekoliko pospešila agrarno reformo, ni pa nikakor neposredni povod, ker bi tudi brez te revolucije ne bilo mogoče provesti organizacijo države brez agrarne reforme, to je brez ekonomske osamosvojitve tako ogromne večine celotnega naroda.

(Se nadaljuje.)

je dobil po staremu načinu 2-8 grama zlata, po novem načinu pa 409 gramov! Pri drugem poskusu pa je dobil iz ene tone rude na stari način 10-3 grama zlata, po novem načinu pa 526 gramov. Tudi tretji poskus se je obnesel, kjer je dobil na stari način 11 gramov, po novem pa 859 gramov zlata.

Če bodo uspeli še nadaljnji poskusi, bo ta iznajdba pomenila za pridobivanje zlata pravo revolucijo.

*

Oborožen mir

Nemška vlada je izdala te dni odlok, da mora vsak delodajalec dati vsakemu do 35 let staremu delavcu 6-8 tedenski dopust, da se more delavec udeležiti posebnega tečaja za telesno vzgojo. Take tečaje je organizirala država, poučujejo pa v teh tečajih samo častniki. Dopuste morajo delodajalci dovoljevati.

Iz te odredbe je razvidno, da namerava Nemčija na ta način uvesti po ovinkih splošno vojaško dolžnost, ki je bila doslej po mirovnih pogodbah v Nemčiji nemogoča.

V Franciji bodo imeli letos vojaške vaje, ki bodo po številu udeležencev presegale vse vojaške vaje po vojni. Vaj se bo udeležilo 80 pehotnih polkov. Posebno važnost pripisujejo vajam z motoriziranimi oddelki in pa hitrosti in točnosti mobilizacije.

V neki uradni objavi italijanske vlade pa beremo, da Italija v slučaju vojne lahko oboroži 7-8 milijonov mož v starosti od 18 do 54 let.

*

Moderni tanki

Najmodernejše in najbolj nevarno orožje za bojevanje na kopnem je »tank« (reci: tejn). To so oklopni avtomobili, ki se lahko vozijo tudi po najslabšem ozemlju, navzgor, navzdol, preko debelega kamenja in preko jarkov z veliko hitrostjo — do 100 kilometrov na uro.

Prvi tanki, ki so se pojavili za časa svetovne vojne, so bili še jako neokretni. Moderni tanki pa, kakršne imajo dandanes vse velesile, se s prvimi tanki niti primerjati ne dajo. Moderni tanki tehtajo 3-6 ton, torej toliko kakor tehta nekoliko težji avtomobil ali pa — težka lokomotiva! Moderni tanki so izdelani tako, da vozijo lahko po kopnem ali pa plavajo po vodi kakor motorni čolni. Motorje imajo spredaj in zadaj, da jih ni treba obračati, tako da vozijo z enim motorjem naprej, z drugim pa nazaj. Oboroženi so moderni tanki z brzostrelnimi topovi. V Italiji grade tanke s 6 topovi, v Ameriki pa tako, da strelja 5 topov naprej, 5 pa v nasprotno stran, če je treba.

Zaradi svoje velike brzine — do 100 kilometrov na uro — sodelujejo tanki prav lahko z brzimi letali, ki jim javljajo, kakšen je položaj. Tank zadeti je pa težko ravno zaradi njegove brzine in zato je tank zaenkrat najbolj nevarno orožje.

*

Strašna eksplozija v Moskvi

V Moskvi je pretekli teden silovita eksplozija do tal porušila veliko tovarno svinčnikov. Eksploziji je sledil še ogromen požar, ki ga naglo na pomoč došli gasilci niso mogli pogasiti. Da rešijo vsaj sosedne tvornice, so morali poklicati na pomoč vojaštvo, ki je z velikim naporom požar omejilo.

Nesreča je zahtevala 100 človeških življenj, okoli 300 delavcev pa je bilo ranjenih.

Ro prečitaš Kmetški list, daš ga prečitali tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

Po svetu

*

Največ pisem pišejo dandanes Angleži, kjer pride na vsakega prebivalca na leto po 78 pisem; v Zedinjenih državah pa 67, v Švici 59, v Nemčiji 55, na Danskem 41, v Avstriji 38, na Holandskem 31, na Švedskem po 26. V romarskih državah (Francija, Italija, Španija) dosega število pisem na enega prebivalca komaj 20.

Časopisje na Japonskem. Za 65 milijonov Japoncev se tiska nekaj nad 100 dnevnikov, okoli 500 tednikov in 6700 časopisov, ki izhajajo po trikrat mesečno. Več dnevnikov ima milijonske naklade.

Močan želodec je morala imeti neka 40letna ženska, Pavla Pappas, iz Arangourburga v Zedinjenih državah. Ženska je ležala že več let v umobolnici. Nekega dne pa je začela tožiti o bolečinah v želodcu. Zdravniki so jo operirali in našli v želodcu 242 trdih predmetov, od navadne igle do steklenih drobcov in jeklenih vzmeti za žimnice. Ženska je vse te drobtine pogoltnila v zadnjih treh letih, pa ni nikdar čutila nobenih bolečin.

Svoj spomin je izgubil bogati ameriški trgovec Gulesian, po rodu iz Armenije, ki je prišel kot 12letni deček v Ameriko in si tam pridobil veliko premoženje. Nenadoma pa ga je zapustil spomin in v tem »meglenem« stanju se je odpeljal v New Yorku, kjer so ga prijeli v pristanišču,

prav tam, kjer se je bil pred 50 leti izkrcal. Na vse svoje življenje v Ameriki pa je popolnoma pozabil.

Dober zaslužek. Zena predsednika Zedinjenih držav Roosevelta je s svojimi govori in predavanji v radiu zaslužila v zadnjih 9 mesecih 45 tisoč dolarjev.

Mala šporina letala so začeli izdelovati v sovjetski Rusiji, letala bočjo zelo poceni. Tako hočejo sovjeti vzbujati med ljudmi zanimanje za letalstvo.

Nemci berejo vedno manj. V veliki berlinski državni knjižnici, ki ima več milijonov knjig, so si Nemci izposodili na dom leta 1933. že 31 tisoč znanstvenih knjig, lani pa samo še 19 tisoč.

33 vlovov vsak dan izvrše razni zlikovci v Londonu.

Po 10 samomerov na dan se dogodi na Dunaju, večinoma zaradi revščine. Policija je dunajskim časopisom prepovedala poročati o samomerih.

14leten pastirček — trikratni morilec V vasi Weinzierl v Avstriji je neki 14letni pastirček pretekli teden umoril svojega gospodarja, njegovo ženo in hčer. Fantalin je vse tri razsekal s sekuro, gospodarju pa je pobral denar in ga razmetal po hiši. Nato je pa še hišo zažgal.

Največja mesta na svetu so: New York, ki šteje 7.478.000 prebivalcev (z okolico vred pa celo 11 milijonov), japonsko glavno mesto Tokio s 5.486.000 prebivalci, London s 4.358.000 prebivalci in Berlin, ki šteje 4.190.000 prebivalcev.

Načrt za poučno strokovno ekskurzijo na Koroško

Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino bo priredilo letos spomladi, in sicer meseca maja (okoli 15. do 30., natančni termin bo objavljen pravočasno) poučno kmetijsko ekskurzijo na Koroško.

Udeleženci, člani ter prijatelji društva, se odpeljejo z udobnim avtobusom g. Goričana iz Ljubljane (dan in ura se objavi kasneje) in sicer izpred hotela »Leva« (poleg velesejma).

Ekскурzisti se odpeljejo z avtobusom skozi Kranj—Jesenice (ogled tovarne K. I. D.) Kranjsko goro—Podkoren—Ziljsko dolino v Beljak. Po kosilu v Beljaku se ekskurzisti odpeljejo ob 14. uri na Osojsko jezero—Vrbe—Vrbsko jezero (okoli Vrbskega jezera 24 km) in prispejo na Večer v Celovec, kjer tudi prenočijo. Drugi dan si ogledajo mesto, veliko mlekarino, obiščejo kmetijsko šolo Tancenberg in kmetijsko zbornico. Po kosilu se odpeljejo iz Celovca v Velikovec, kjer obiščejo tamkajšnjo kmetijsko šolo. Po obisku te šole bodo nadaljevali potovanje proti večeru čez Železno Kaplo—Belo—Jezersko—Kranj v Ljubljano.

Ako ne bo na potovanju nezdod, bodo ekskurzisti prispeli v Ljubljano okrog polnoči. Prevozni stroški za osebo bodo znašali okrog 180 Din. Za prenočišče in prehrano v Avstriji pa 12 do 15 šilingov. Šilingov v Avstriji ne kaže kupovati, zato je bolje, da si jih udeleženci pribavijo v Jugoslaviji.

Propustnice in vse kar je potrebno, preskrbi društvo. Treba pa je, da vsak vzame s seboj legitimacijo, najboljšo če ima vizum ali legitimacijo planinskega društva, katero mora overoviti pristojni sreski načelnik.

Da bo mogoče vse pravočasno pripraviti, je potrebno, da se udeleženci tega izleta prijavijo najpozneje do 1. marca 1935 na naslov Martelanc Karel, sresko načelstvo Kranj.

V dopisu naj navedejo tudi svoj natančen naslov ter obvezo, da se zanesljivo udeleže izleta.

Ta izlet bo zelo poučen za vsakogar, ki se zanima za kmetijstvo in ki ljubi te kraje onkraj naših meja. Upoštevajoč važnost tega izleta je verjetno, da bo odziv zadovoljiv. Želja društva je, da bo prirejalo tudi v bodoče več takih poučnih izletov. Na ta način bo dala možnost stro-

kovnjakom, praktikom in teoretikom, da si ogledajo razne gospodarske naprave ne samo v mejah naše banovine, temveč tudi izven njih. Strokovnjaki bodo kmetijske objekte na licu mesta vsestransko proučili in potem doma prirejali poučna predavanja, sestanke in debate o načinu gospodarjenja v posameznih gospodarstvih.

Društvo kmetijskih strokovnjakov bo na ta način prihajalo neposredno v dotik s kmetovalci ter bo skušalo na licu mesta reševati najbolj pereča vprašanja in dajati krajevnim razmeram najprimernejše nasvete.

Na tak način želi društvo kmetijskih strokovnjakov stvoriti neke vrste potujočo kmetijsko šolo in potujočo kmetijsko zbornico, ki bo našemu kmetu v pouk.

Želja društva je, delati in služiti interesom kmetovalcev, zato vabi društvo prav vse, ki želijo kmetu pomagati, k sodelovanju. Vsak, ki to ljubezen do kmeta čuti in vsak, ki želi društvu dobro, se lahko udeleži tega prvega društvenega poučnega in iz gospodarskih kakor tudi nacionalnih ozirov važnega izleta na Koroško.

Kdor se misli prigrasiti, naj stori to takoj, ker je prostih samo še nekaj mest.

Tekom jeseni pa bo društvo priredilo poklonitveno ekskurzijo na Oplenac in od tam naprej v južno Srbijo, Ohrid itd., o čemer se bo članstvo pravočasno obvestilo.

Ječmen, rž, oves, črno in sivo ajdo

kupuje po najvišji ceni

„EKONOM“, Ljubljana

Kolodvorska 7.

Pošljite ponudbe!

**Darujte za »Dom Matije Gubca«
Sv. Jurij ob Ščavnici**

Ali železnica ali avto? Na angleških kolidorih so nabiti lepaki s tem besedilom: »Če hočete spoznavati ta svet, se vozite z železnico — če pa hočete spoznati drugi svet, se peljite z avtom!«

Največ zlata so pridobili preteklo leto v južni Afriki; pridobili so ga 10 in pol milijona unč. Na drugem mestu stoji sovjetska Rusija s 4 in pol milijoni unč, na tretjem Kanada s 3 milijoni unč in na četrtem Zedinjene države z nekaj manj; pridelka kakor Kanada.

Vreda 2.900.000 franki je izginilac prošle sobote na neki francoski postaji. Tatvine je osumljena neka organizirana tatinska tolpa, ki ima že več podobnih podvigov na vesti.

Viničarja je pogorela gospej Eriki Černe iz Slov. Bistrice. V viničarji je stanoval viničar France Debeljak s svoje družino. Zaradi požarjanja vode niso mogli gasiti; škoda znaša 20.000 Din.

Nekaj za gospodinje

Pomaranče so sedaj, meseca marca, najboljše in tudi najcenejše.

Pri nas uživamo ta sad, ko ga olupimo in potem delimo pomarančo po dolgem v krljice.

Iz pomaranč pa se dajo napraviti tudi posebki, ki pri nas niso splošno znani, čeprav niso dragi. Nekaj primerov:

Prereži pomarančo povprek (ne po dolgem, od muhe na pecelj). V obeh polovicah izpodreži meso od lupine z ostrim nožičkom, a pusti meso v lupinah. Na vsako polovico nasiplji nekaj sladkorja in (po okusu) kani na vsako polovico dve ali tri kaplje konjaka ali podobnega zganja ali pa belega močnega vina. Pri jedi pojej meso z žličko iz lupine.

Pomarančo nareži povprek v precej debele rezine. Take rezine so dober dodatek k ribam ali pa k pečenki.

Olupi pomarančo in jo nareži v rezine. Te

posiplji s sladkorjem in kani na vsako par kapljice citrone. Daj jih na mizo k ocvrtim (dunajskim) zrezkom.

Cene živine in mesa v Ljubljani

Cene živine: voli I. vrste so po 3—4 Din (za kg žive teže), voli II. vrste po 2'50—3 Din, voli III. vrste po 2—2'50 Din; telice I. vrste po 3—4 Din, telice II. vrste po 2'50—3 Din; telice III. vrste po 1'25—2 Din; teleta I. vrste po 4'50 Din, II. vrste po 3'50 Din; prašiči sremski po 7—8 Din, domači pa 6—7 Din. Pršutarji po 4'50 do 5'50 Din.

Meso pa prodajajo mesarji: goveje meso prednji del po 8 Din, zadnji po 10 Din; govedina II. vrste prednji del po 6 Din, zadnji del po 8 Din; goveje meso III. vrste prednji del po 5 Din, zadnji del po 7 Din.

Telečje meso I. vrste prednji del po 8—10 Din, zadnji del 10—12 Din; telečje meso II. vrste prednji del 6—8 Din, zadnji del 8—10 Din.

Svinjina sveža sremska 9—14 Din, svinjina domača 10—15 Din; svinjina prekajena 14—18 Din, svinjska mast 16—17 Din.

Kože, sirove goveje po 8 Din, bikove po 6 dinarjev.

Te številke jasno kažejo, kaj dobi za svojo živino kmet in koliko mora plačati meščan. Razlika je prav občutna!

Radio

Nedelja, dne 17. marca: 7.30: Gnojenje vinograde (ing. Zupanič Ivo) — 9.00: Versko predavanje (dr. Mihael Opeka) — 10.00: Najvažnejša določila obrtnega zakona za delavce (dr. Stojan Bajič).

Ponedeljek, dne 18. marca: 18.00: Spomini s poti (Peterlin-Petruška) — 19.10: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 20.00: Govor ministra za notranje zadeve.

Torek, dne 19. marca: 7.30: Kaj smo opazovali na razstavah zadržne živine (ing. Wenko Boris)

Sreda, dne 20. marca: 20.00: Govor ministra za pravosodje.

Petek, dne 22. marca: 11.00: Moj vzpon na najvišja vrhova na Atlasu (dr. Oskar Reya) — 18.00: Filozofski sprehodi (dr. France Veber).

Sobota, dne 23. marca: 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 20.00: Volilni govor finančnega ministra — 20.20: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

17. marca: Mengeš, Trbovlje, Žužemberk, Škofja Loka, Cmurek, Podčetrtek, Rečica v Sav. dol., Frankolovo, Svecina.

18. marca: Stari trg pri Poljanah, Krško, Trebeljevo, Brusnice, Begunje pri Cerknici, Nova Štifta.

19. marca: Sava, Ljubno (okr. Gornjigrad), Dol. Lendava.

20. marca: Ig, Moravče, Kočevje, Kranjska gora, Šmarje pri Jelšah, Dvor, Sv. Barbara, St. Jernej na Tinskem, Sv. Barbara v Hal., Bogojina.

21. marca: Rogatec, Sv. Jodert, Pernovo pri Zalcu, Žig. vrh pri Sevnici, St. Ilj pri Velenju, Šmarjeta pri Rimskih toplicah, Turnišče, Smihel-Stopiče.

22. marca: Grahovo, Šmartno ob Paki.

23. marca: Trzin.

Valute

1 ameriški dolar	Din 43'30
1 nemška marka	Din 17'56
1 švicarski frank	Din 14'25
1 angleški funt	Din 207—
1 francoski frank	Din 2'90
1 češkoslovaška krona	Din 1'84
1 italijanska lira	Din 3'70

Manufakturna veletrgovina

Fran Hrehorič

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga
Zmerne cene! Postrežba točna!

Semenski krompir

„Kresnik“
v vagonih množinah
dobavlja

„Ekonom“
Ljubljana,
Kolodvorska 7.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavlj.: „Kmeti dom“. Ziro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalažanje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // **POSJILA** daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // **OSKRBUJE**: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **PRESKRBUJE**: Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // **BLAGAJNIŠKE URE**: Ob delavniških od 8—12¹/₂, in od 3—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.300.000—

